

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักเกณฑ์
การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด

สายนโยบายสถาบันการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
สิงหาคม 2569

บทนำ

จากสัญญาณปัญหาอาชญากรรมในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการสนับสนุนการเคลื่อนย้าย ชุกซ่อน และแปรรูปเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานและความเชื่อมั่นต่อระบบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการยกระดับการกำกับดูแลให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้บริการทางการเงินของลูกค้าอย่างเหมาะสม และรัดกุม เพื่อป้องกันมิให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจถูกใช้เป็นช่องทางในการสนับสนุนการกระทำความผิดหรือกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับระบบสถาบันการเงิน จึงได้ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 18/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้บริการทางการเงินของลูกค้าสำหรับสถาบันการเงิน ลงวันที่ 30 มีนาคม 2569¹ ซึ่งกำหนดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ครอบคลุมตลอดทั้งกระบวนการ และเหมาะสมสอดคล้องกับความเสี่ยงของลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ประเภทของผลิตภัณฑ์หรือบริการ และธุรกรรมหรือช่องทาง และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 16/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงิน ลงวันที่ 18 มีนาคม 2569¹ โดยเน้นดำเนินการในส่วนของธุรกรรมเบิกถอนเงินสดหรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อมก่อน เนื่องจากมีข้อจำกัดในการติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงิน

อย่างไรก็ดี ในส่วนของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดนั้น นอกเหนือจากการเบิกถอนเงินสดแล้วยังมีธุรกรรมในลักษณะอื่นด้วย ได้แก่ การรับฝากเงินสด การรับแลกเงิน ซึ่งอาจเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับกิจกรรมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น ในครั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดให้ครอบคลุมถึงการรับฝากเงินสด การรับแลกธนบัตรสกุลเงินบาท การรับเงินสดเพื่อออกเช็คและดราฟต์ และการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ เพิ่มเติมจากการเบิกถอนเงินสดด้วย โดยคาดหวังว่าการยกระดับการกำกับดูแลธุรกรรมเงินสดในครั้งนี้จะช่วยให้สามารถบรรลุเจตนารมณ์ตามที่กล่าวข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจัดทำเอกสารรับฟังความคิดเห็นฉบับนี้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการและร่างหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดฉบับปรับปรุง โดยขอเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นต่อหลักการและร่างหลักเกณฑ์ดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2569 จนถึงวันที่ 3 กันยายน 2569

¹ สำหรับกรณีสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หากประกาศฉบับปรับปรุงมีผลใช้บังคับแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะยกเลิกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (ซึ่งครอบคลุมเฉพาะธุรกรรมเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม การยื่นเช็คไม่ขีดคร่อมให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจใช้เงิน)

การปรับปรุงหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด

1. หลักการ

เนื่องจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดมีความเสี่ยงจากการที่ไม่สามารถติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดอย่างรัดกุมเพิ่มเติมจากบริการทางการเงินอื่น เพื่อให้เท่าทันกับพฤติกรรมในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการปกปิดหรือซุกซ่อนเงิน หรือการใช้เงินสดเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้กับกิจกรรมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องดูแลให้การบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าวไม่สร้างภาระแก่ลูกค้าจนเกินควร และต้องมีแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรมด้วย

อย่างไรก็ดี การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสามารถเป็นไปได้หลากหลายรูปแบบทั้งการเบิกถอนเงินสดหรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม การรับฝากเงินสด หรือการรับแลกเงิน ซึ่งในระยะแรกของการยกระดับการกำกับดูแลนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มดำเนินการในส่วนของธุรกรรมเบิกถอนเงินสดหรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อมก่อน เนื่องจากเป็นธุรกรรมที่มีข้อจำกัดในการติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงิน โดยในครั้งนี้จะเป็นการยกระดับการกำกับดูแลการทำธุรกรรม ได้แก่ การรับฝากเงินสด การรับแลกธนบัตรสกุลเงินบาท การรับเงินสดเพื่อออกเช็คและดราฟต์ และการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ เพิ่มเติมจากการเบิกถอนเงินสด เนื่องจากการทำธุรกรรมตามที่กล่าวอาจเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับกิจกรรมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยคาดหวังให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องยกระดับการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดทุกรูปแบบให้มีความรัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุเจตนารมณ์ที่ต้องการป้องกันมิให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจถูกใช้เป็นช่องทางในการสนับสนุนการกระทำความผิดหรือกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับระบบสถาบันการเงินด้วย

2. สาระสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องดำเนินการ

(1) ต้องจัดให้ลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ แสดงตัวตนหรือยืนยันตัวตนก่อนทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดทุกครั้ง

(2) ต้องวิเคราะห์พฤติกรรมของลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ และมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับความเสี่ยงของลูกค้าหรือบุคคลดังกล่าว

(3) ต้องจัดให้มีแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของธุรกรรม และ/หรือระดับความเสี่ยงของลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ และต้อง

สนับสนุนให้ลูกค้าทำธุรกรรมด้วยวิธีการอื่นที่มีความปลอดภัยกว่าการใช้เงินสด และสามารถติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงินได้เป็นลำดับแรก

(4) กรณีพบการทำธุรกรรมที่มีความผิดปกติ หรือการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้า ตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไปหรือมีมูลค่าเทียบเท่า ภายใน 1 วัน ต้องดำเนินการ ดังนี้

(4.1) การเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม การยื่นเช็คไม่ขีดคร่อม ต้องขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม

(4.2) การรับฝากเงินสด การรับฝากเงินด้วยเช็ค หรือการรับเงินจากประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบบัญชีเงินฝาก ต้องขอข้อมูลแหล่งที่มาของเงินในการทำธุรกรรม โดยกรณีที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจดำเนินการดังกล่าว ต้องขอข้อมูลวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมด้วย

(4.3) การแลกเงิน ต้องขอข้อมูลแหล่งที่มาของเงินและข้อมูลวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมด้วย

(4.4) ต้องตรวจสอบข้อมูลลูกค้าและพฤติกรรมการทำธุรกรรมปกติของลูกค้าว่ายังคงเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่หรือไม่ รวมถึงพิจารณาความสมเหตุสมผลและความจำเป็นในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น ประกอบกับข้อมูลตามข้อ (4.1) – (4.3) ข้างต้น โดยหากพบความไม่สอดคล้อง ความไม่สมเหตุสมผล หรือมีข้อสงสัยในการทำธุรกรรม ต้องจัดให้การทำธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced Customer Due Diligence: EDD) สำหรับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น

ทั้งนี้ ในกรณีการทำธุรกรรมฝากเงินสด หรือแลกเงินของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจตามที่กำหนด ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจขอข้อมูลเพิ่มเติมที่แสดงถึงแหล่งที่มาของเงิน ทรัพย์สิน รายได้ หรือฐานะความมั่งคั่งของบุคคลที่ทำธุรกรรมกับนิติบุคคลที่เป็นลูกค้า ซึ่งเป็นที่มาของเงินสดที่นิติบุคคลนำมาฝากกับสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจด้วย หากพิจารณาแล้วพบว่าเงินสดที่นิติบุคคลได้รับมานั้นมีความไม่สมเหตุสมผลกับวิธีการหรือช่องทางในการทำธุรกรรม หรือกรณีที่นิติบุคคลที่เป็นลูกค้าพิจารณาแล้วพบว่าบุคคลดังกล่าวอาจมีความเสี่ยง หรือมีการทำธุรกรรมเงินสดซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูลของบุคคลนั้น หรือไม่สมเหตุสมผลกับวิธีการหรือช่องทางในการทำธุรกรรม

(4.5) หากสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นได้ ต้องไม่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น

(5) ต้องมีกระบวนการติดตาม เฝ้าระวัง ตรวจสอบและตรวจสอบพฤติกรรมการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้า และกำหนดระดับความเสี่ยงของลูกค้าอย่างเหมาะสม รวมถึงต้องทบทวนและปรับปรุงแนวทางดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

ร่าง ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ /2569

เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

1. เหตุผลในการออกประกาศ

การทำธุรกรรมโดยใช้เงินสดสามารถทำได้ง่ายและคล่องตัวโดยไม่มีบันทึกข้อมูลการทำธุรกรรมและตัวตนผู้ใช้เงินสด จึงมีข้อจำกัดอย่างมีนัยสำคัญในการติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงิน การใช้เงินสดจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ถูกใช้ในการปิดบังการเคลื่อนย้ายเงินหรือปกปิดแหล่งที่มาของเงินที่ได้มาจากการก่ออาชญากรรม ซึ่งสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นผู้ให้บริการทางการเงินหลักที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ทั้งการรับฝากเงินสด การเบิกถอนเงินสด การรับเงินสดเพื่อออกเช็ค และการรับแลกธนบัตรสกุลเงินบาท รวมถึงการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ ดังนั้น สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจจึงอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการกระทำ ความผิดปะปนไปกับการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนทั่วไปได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน และความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการ ความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อป้องกันมิให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจถูกใช้เป็นช่องทางในการสนับสนุนการกระทำ ความผิด หรือกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ซึ่งที่ผ่านมาธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดโดยเน้น ธุรกรรมเบิกถอนเงินสดหรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม เนื่องจากเป็นธุรกรรมที่มีข้อจำกัด ในการติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงิน อย่างไรก็ตาม นอกจากธุรกรรมเบิกถอนเงินสดตามที่ กล่าวแล้ว ยังมีธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในลักษณะอื่นอีก ได้แก่ (1) การรับฝากเงินสด และ (2) การรับแลกธนบัตรสกุลเงินบาท การรับเงินสดเพื่อออกเช็คและตราพด การซื้อ ขาย หรือ แลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับกิจกรรมที่ไม่ถูกต้อง ตามกฎหมายด้วย ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยง ของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดโดยขยายขอบเขตธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดให้ครอบคลุมถึง การรับฝากเงินสด การรับแลกธนบัตรสกุลเงินบาท การรับเงินสดเพื่อออกเช็คและตราพด และการ ซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ เพิ่มเติมจากการเบิกถอนเงินสด เพื่อให้สถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจยกระดับการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นตั้งแต่การ จัดให้ลูกค้าแสดงตัวตนหรือยืนยันตัวตนก่อนการทำธุรกรรม การขอข้อมูล

เกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือเอกสารประกอบวัตถุประสงค์ รวมถึงแหล่งที่มาของเงินในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่สอดคล้องตามระดับความเสี่ยง และกระบวนการติดตาม เฝ้าระวัง ตรวจสอบ และตรวจสอบพฤติกรรมของลูกค้านในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด รวมทั้งการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเมื่อตรวจพบหรือได้รับแจ้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่ผิดปกติไปจากการทำธุรกรรมทั่วไปหรือไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมปกติของลูกค้า หรือมีปริมาณธุรกรรมสูงเกินกว่าการทำธุรกรรมทั่วไป ตลอดจนการจัดให้มีแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 39 มาตรา 41 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 120/1 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก²

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 16/2569 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงิน ลงวันที่ 18 มีนาคม 2569

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

² สำหรับกรณีสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หากประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะยกเลิกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (ซึ่งครอบคลุมเฉพาะธุรกรรมเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม การยื่นเช็คไม่ขีดคร่อมให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจใช้เงิน)

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

“ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด” หมายความว่า ธุรกรรมดังต่อไปนี้

(1) การเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็ค³ ไม่ขีดคร่อม การยื่นเช็ค ไม่ขีดคร่อมให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจใช้เงิน

(2) การรับฝากเงินสด การรับฝากเงินด้วยเช็ค หรือการรับเงินจากประชาชน ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบบัญชีเงินฝาก⁴

(3) การแลกเงิน ได้แก่

(3.1) การรับแลกธนบัตรสกุลเงินบาท⁵ โดยไม่รวมการแลกเปลี่ยน
ธนบัตรชำรุด

(3.2) การรับเงินสดเพื่อออกเช็ค

(3.3) การซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ⁶

“ลูกค้ำ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ซึ่งสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดกับสถาบันการเงินหรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

“บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งตกลงกันทางกฎหมายให้เป็นผู้ครอบครอง ใช้ จำหน่าย หรือบริหารจัดการทรัพย์สินไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เพื่อประโยชน์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง

³ เช็ค หมายถึง เช็คและตราพด

⁴ รวมถึงการรับฝากเงินทุกสกุลเงิน สำหรับตัวอย่างการรับเงินจากประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบบัญชีเงินฝาก เช่น บัตรเงินฝาก สลากออมทรัพย์ ตัวแลกเงิน หรือตัวสัญญาใช้เงิน

⁵ การแลกธนบัตรสกุลเงินบาทต่างชนิดราคา

⁶ โดยการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน

5.2 หลักการ

เพื่อดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ในฐานะตัวกลางในการให้บริการทางการเงิน และเพื่อป้องกันไม่ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการกระทำความผิดในลักษณะเคลื่อนย้าย แปรสภาพ หรือ **ปกปิดหรือซุกซ่อนเงินหรือทรัพย์สิน**ที่ได้จากการกระทำความผิดปะปนไปกับการให้บริการทางการเงิน แก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะกรณีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดซึ่งมีความเสี่ยงจากการที่ไม่สามารถติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดอย่างรัดกุมเพิ่มเติมจากบริการทางการเงินอื่น โดยต้องดูแลให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ครอบคลุมตลอดกระบวนการ และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า **หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ** ลักษณะธุรกรรม พื้นที่ และช่องทางการให้บริการ และทบทวนกระบวนการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เท่าทันกับพฤติกรรมในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการ**ปกปิดหรือซุกซ่อนเงินหรือการใช้เงินสดเป็นเครื่องมืออำพรางความสะกดให้กับกิจกรรมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย** นอกจากนี้ สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องดูแลให้การบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าวไม่สร้างภาระแก่ลูกค้าจนเกินควร และต้องมีแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรมด้วย

5.3 หลักเกณฑ์

ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้เพิ่มเติมจากที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้บริการทางการเงินของลูกค้าสำหรับสถาบันการเงินหรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจ⁷ แล้วแต่กรณี

5.3.1 การกำหนดกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด และแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบ

ผู้บริหารระดับสูงต้องดูแลให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ กำหนดและดำเนินการตามกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด และแนวทางในการดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบ เช่น กำหนดลักษณะหรือรูปแบบการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งอาจสะท้อนได้จากมูลค่า ความถี่ หรือ

⁷ สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจเมื่อประกาศฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

ปัจจัยอื่น ๆ ขอข้อมูลหรือเอกสารประกอบวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด รวมถึงมีแนวทางวิเคราะห์พฤติกรรมของลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจสำหรับใช้ประกอบการบริหารความเสี่ยง โดยการกำหนดกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติดังกล่าวต้องเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ ลักษณะธุรกรรม พื้นที่ และช่องทางการให้บริการ

5.3.2 การบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด

(1) สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดให้ลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ แสดงตัวตนหรือยืนยันตัวตนก่อนทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดทุกครั้งซึ่งรวมถึงการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดเป็นครั้งคราว เพื่อยืนยันตัวตนของผู้ทำธุรกรรมและป้องกันการปลอมแปลงหรือแอบอ้างตัวตน โดยให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในเอกสารแนบ 1

(2) สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องวิเคราะห์พฤติกรรมของลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลพฤติกรรมผิดปกติ⁸ ไว้ในระบบงานที่เกี่ยวข้องของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมทั้งพิจารณากำหนดกระบวนการติดตามหรือเฝ้าระวังลูกค้าหรือบุคคลดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับความเสี่ยงของลูกค้าหรือบุคคลดังกล่าว ตามกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดตามข้อ 5.3.1

(3) สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดให้มีแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของธุรกรรม และ/หรือระดับความเสี่ยงของลูกค้า หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ รวมถึงพิจารณาวิธีการหรือช่องทางในการทำธุรกรรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมของลูกค้าหรือบุคคลดังกล่าว โดยในกรณีที่ลูกค้าทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่มีมูลค่าสูง สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องสนับสนุนให้ลูกค้าทำธุรกรรมด้วยวิธีการอื่นที่มีความปลอดภัยกว่าการใช้เงินสด และสามารถติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ เป็นลำดับแรก ตามกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดตามข้อ 5.3.1

⁸ สำหรับกรณีการทำธุรกรรมแทนซึ่งผู้ทำธุรกรรมแทนไม่ได้เป็นลูกค้าของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หากพบว่าผู้ทำธุรกรรมแทนดังกล่าวมีพฤติกรรมผิดปกติ ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจบันทึกเฉพาะลักษณะพฤติกรรมผิดปกติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมและใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อไป

(4) กรณีสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจพบการทำธุรกรรมที่มีความผิดปกติ หรือการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไปหรือมีมูลค่าเทียบเท่า ภายใน 1 วัน ต้องดำเนินการ ดังนี้

(4.1) การเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม การยื่นเช็คไม่ขีดคร่อม ต้องขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม

(4.2) การรับฝากเงินสด การรับฝากเงินด้วยเช็ค หรือการรับเงินจากประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบบัญชีเงินฝาก ต้องขอข้อมูลแหล่งที่มาของเงินในการทำธุรกรรม โดยกรณีผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจดำเนินการดังกล่าว ต้องขอข้อมูลวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมด้วย

(4.3) การแลกเงิน ต้องขอข้อมูลแหล่งที่มาของเงินและข้อมูลวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมด้วย

(4.4) ตรวจสอบข้อมูลลูกค้าและพฤติกรรมการทำธุรกรรมปกติของลูกค้าว่ายังคงเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่หรือไม่ รวมถึงพิจารณาความเหมาะสมผลและความจำเป็นในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น⁹ ประกอบกับข้อมูลตามข้อ (4.1) – (4.3) ข้างต้น โดยหากพบความไม่สอดคล้อง ความไม่เหมาะสมผล หรือมีข้อสงสัยในการทำธุรกรรม ต้องจัดให้มีการทำธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced Customer Due Diligence: EDD) สำหรับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น โดยให้ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในเอกสารแนบ 2

(4.5) หากสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นสำหรับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดได้ ให้ดำเนินการดังนี้

(4.5.1) กรณีลูกค้ามีเหตุผลที่เหมาะสมหรือแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดดังกล่าว สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจอาจให้บริการได้ตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้ เช่น ขอให้ลูกค้าทำธุรกรรมด้วยวิธีการอื่น

⁹ เช่น กรณีถอนเงินสดมูลค่าสูงมากเพื่อนำไปซื้อที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์มูลค่าสูง ซึ่งโดยทั่วไปสามารถใช้วิธีการอื่นที่มีความสะดวกปลอดภัย และสามารถติดตามเส้นทางการเงินได้ ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจแจ้งให้ลูกค้าดำเนินการด้วยวิธีการอื่นที่สมเหตุผลแทนการทำธุรกรรมด้วยเงินสด อาทิ เช็คขีดคร่อม หรือการโอนเงิน

ที่สามารถติดตามหรือตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ หรือจำกัดจำนวนเงินสดที่สามารถทำธุรกรรมได้ ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ผู้บริหารในระดับที่สูงขึ้นเป็นผู้อนุมัติการทำธุรกรรม โดยในการกำหนดอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถพิจารณาให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของลูกค้าและจำนวนเงินในการทำธุรกรรมได้แต่ต้องเป็นผู้บริหารในระดับที่สูงกว่าผู้จัดการสาขา รวมถึงต้องติดตามการทำธุรกรรมของลูกค้าอย่างใกล้ชิด

(4.5.2) กรณีลูกค้าไม่สามารถแสดงผลที่เหมาะสมหรือแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดได้ สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องไม่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น โดยเมื่อรายงานการทำธุรกรรมดังกล่าวให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจติดตามคำสั่งของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่หากพ้นระยะเวลาที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดไว้สำหรับการติดตามคำสั่งแล้ว สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจอาจพิจารณาทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดนั้นได้ โดยต้องติดตามการทำธุรกรรมของลูกค้าอย่างใกล้ชิด

(5) สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีกระบวนการติดตาม **เฝ้าระวัง** ตรวจสอบและตรวจสอบพฤติกรรมในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้า โดยต้องกำหนดแนวทางที่สามารถติดตาม **เฝ้าระวัง** ตรวจสอบและตรวจสอบพฤติกรรม **การทำธุรกรรม** ของลูกค้า และกำหนดระดับความเสี่ยงของลูกค้าอย่างเหมาะสม รวมถึงต้องทบทวนและปรับปรุงแนวทางดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ หากสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจพบความเคลื่อนไหวหรือการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าที่มีลักษณะผิดปกติ ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมปกติของลูกค้า หรือไม่มีเหตุผลประกอบการทำธุรกรรมที่ชัดเจน ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจติดตามหรือเฝ้าระวังลูกค้ารายดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของธุรกรรมและ/หรือความเสี่ยงของลูกค้า ตามกระบวนการและแนวปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจกำหนดตามข้อ 5.3.1 เช่น **การจับเก็บข้อมูลการไม่ทำธุรกรรมกับลูกค้ากรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นได้ เพื่อประโยชน์ต่อการติดตามเฝ้าระวัง** ทั้งนี้ กรณีที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจตรวจพบความผิดปกติจากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดซึ่งเกี่ยวข้องกับภัยทุจริตดิจิทัล ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารจัดการภัยทุจริตดิจิทัล (Digital Fraud Management)¹⁰

¹⁰ สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจเมื่อประกาศฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

(6) สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดเก็บข้อมูล การแสดงตัวตนของ**ผู้ทำธุรกรรม**¹¹ และการแสดงวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม และ/หรือ**แหล่งที่มาของเงินที่นำมาทำธุรกรรม** รวมถึงบันทึกพฤติกรรมและรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ เงินสดในกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระบบหรือสถานที่ที่มีความมั่นคง ปลอดภัย โดยเก็บรักษาตามระยะเวลาที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือ ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ หรือใช้ประกอบการสอบสวนหรือดำเนินคดี หรือเพื่อ ประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบและการควบคุมภายในของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

(7) สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องมีแนวทางหรือ กระบวนการที่เหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อดูแลลูกค้าที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการ ความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด หากปรากฏในภายหลังว่าไม่ใช่ธุรกรรมที่มีลักษณะผิดปกติ

5.3.3 การจัดทำและจัดส่งรายงานข้อมูลมายังธนาคารแห่งประเทศไทย

สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดทำและจัดส่งรายงาน ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่มีลักษณะผิดปกติตามรูปแบบ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถติดตาม ดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของลูกค้าได้ รวมทั้งจัดทำและจัดส่ง รายงานหรือข้อมูลอื่นเพิ่มเติมเป็นรายกรณีตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยร้องขอ

5.4 การขออนุญาตหรือขอผ่อนผันต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

กรณีที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่สามารถปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศฉบับนี้ ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงิน เฉพาะกิจยื่นขออนุญาตมายังธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี โดยแสดงเหตุผล ความจำเป็น และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน ทั้งนี้ ในการพิจารณาธนาคาร แห่งประเทศไทยจะคำนึงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงการมีกระบวนการบริหาร ความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ดี และการคุ้มครองลูกค้าที่เหมาะสมและเป็นธรรมของสถาบัน การเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และอาจนำความเห็นของผู้ตรวจการสถาบันการเงินและ สถาบันการเงินเฉพาะกิจมาประกอบการพิจารณา รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขให้สถาบันการเงินและ สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

¹¹ จัดเก็บข้อมูลการแสดงตัวตนของผู้ทำธุรกรรมรายที่ต้องแจ้งวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม และ/หรือแหล่งที่มาของเงินที่นำมาทำ ธุรกรรมเป็นอย่างน้อย

5.5 การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม สั่งให้แก้ไข ชะลอ หรือระงับการให้บริการ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณากำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม สั่งให้แก้ไข ชะลอ หรือระงับการดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วน หากพบว่าสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ หรือกรณีอื่น ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าการดำเนินการของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและความผาสุกของประชาชนหรือความมั่นคงของสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจและระบบสถาบันการเงิน

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2569¹² เป็นต้นไป เว้นแต่หลักเกณฑ์ ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 2 ข้อ 2.2 และข้อ 3.2 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน 2570 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ตุลาคม 2569

(นายวิทัย รัตนากร)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5856, 0 2283 6542, 0 2283 6851

¹² สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้มีผลบังคับใช้ตามกรอบเวลาที่จะกำหนดต่อไปหลังจากที่กระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบแล้ว

เอกสารแนบ 1

หลักเกณฑ์การแสดงตัวตนหรือยืนยันตัวตนก่อนทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด

การแสดงตัวตนหรือยืนยันตัวตนก่อนทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด ให้สถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

ก. การให้บริการผ่านสาขาทั่วไป

ประเภทธุรกรรม	ผู้ทำธุรกรรม	การแสดงตัวตน	
		ผู้ทำธุรกรรม	ผู้ทำธุรกรรมครั้งคราว
1. การเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงิน เป็นเช็คไม่ขีดคร่อม	1.1 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ มอบอำนาจที่มี สัญชาติไทย	(1) บัตรประจำตัวประชาชน (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ (4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับ มอบหมายหรือมอบอำนาจ (กรณีมีการมอบหมายหรือมอบ อำนาจ)	
	1.2 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ มอบอำนาจที่เป็น ชาวต่างชาติ	(1) หนังสือเดินทางหรือเอกสาร แสดงตนที่ส่วนราชการไทย ออกให้ (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ (4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับ มอบหมายหรือมอบอำนาจ (กรณีมีการมอบหมายหรือมอบ อำนาจ)	
2. การยื่นเช็คไม่ขีดคร่อม ให้สถาบันการเงินหรือ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ใช้เงิน	2.1 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ มอบอำนาจที่มี สัญชาติไทย	(1) บัตรประจำตัวประชาชน (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ (4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับ มอบหมายหรือมอบอำนาจ	ให้ดำเนินการตามการแสดง ตัวตนของผู้ทำธุรกรรม และ ขอข้อมูลเพิ่มเติมเฉพาะกรณี ทำธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูง ดังนี้ (1) ข้อมูลอาชีพ และ

ประเภทธุรกรรม	ผู้ทำธุรกรรม	การแสดงตัวตน	
		ผู้ทำธุรกรรม	ผู้ทำธุรกรรมครั้งคราว
		(กรณีมีการมอบหมายหรือมอบอำนาจ)	(2) สถานที่ทำงาน สำหรับผู้ดำเนินการแทน นิติบุคคลให้แสดงข้อมูล เกี่ยวกับนิติบุคคลเพิ่มเติม เฉพาะกรณีทำธุรกรรมที่มี ความเสี่ยงสูง ดังนี้ (1) หนังสือรับรองบริษัท และ (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่ติดต่อได้
	2.2 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ มอบอำนาจที่เป็น ชาวต่างชาติ	(1) หนังสือเดินทางหรือเอกสาร แสดงตนที่ส่วนราชการไทย ออกให้ (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ (4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับ มอบหมายหรือมอบอำนาจ (กรณีมีการมอบหมายหรือมอบ อำนาจ)	
3. การรับฝากเงินสด การรับฝากเงินด้วยเช็ค หรือการรับเงินจาก ประชาชนที่ไม่ได้อยู่ใน รูปแบบบัญชีเงินฝาก	3.1 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ มอบอำนาจที่มี สัญชาติไทย	(1) บัตรประจำตัวประชาชน (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ (4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับ มอบหมายหรือมอบอำนาจ (กรณีมีการมอบหมายหรือมอบ อำนาจ)	
	3.2 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ มอบอำนาจที่เป็น ชาวต่างชาติ	(1) หนังสือเดินทางหรือเอกสาร แสดงตนที่ส่วนราชการไทย ออกให้ (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ (4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับ มอบหมายหรือมอบอำนาจ (กรณีมีการมอบหมายหรือมอบ อำนาจ)	
4. การแลกเงิน ได้แก่ (1) การรับแลกธนบัตร สกุลเงินบาท (เฉพาะ	4.1 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ	(1) บัตรประจำตัวประชาชน (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ	

ประเภทธุรกรรม	ผู้ทำธุรกรรม	การแสดงตัวตน	
		ผู้ทำธุรกรรม	ผู้ทำธุรกรรมครั้งคราว
กรณีทำธุรกรรมต่อครั้ง ตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป) (2) การรับเงินสดเพื่อ ออกเช็ค และ (3) การซื้อ ขาย หรือ การแลกเปลี่ยนธนบัตร ต่างประเทศ	มอบอำนาจที่มี สัญชาติไทย	(4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับมอบหมาย/มอบอำนาจ (กรณี มีการมอบหมายหรือมอบอำนาจ)	
	4.2 บุคคลธรรมดาหรือ ผู้รับมอบหมายหรือ มอบอำนาจที่เป็น ชาวต่างชาติ	(1) หนังสือเดินทางหรือเอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทย ออกให้ ¹³ (2) หมายเลขโทรศัพท์หรือไประณียอิเล็กทรอนิกส์ที่ติดต่อได้ (3) ลายมือชื่อ และ (4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับมอบหมาย/มอบอำนาจ (กรณี มีการมอบหมายหรือมอบอำนาจ)	

ข. การให้บริการผ่านสาขาอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดให้มีการยืนยันตัวตนด้วยวิธีการที่มีความปลอดภัยไม่ว่าจะมีการแสดงบัตรหรือไม่มีการแสดงบัตร เช่น การแสดงบัตรร่วมกับการใช้รหัสส่วนบุคคล (Personal Identification Number: PIN) การใช้รหัสใช้ครั้งเดียว (One-Time Password: OTP) การยืนยันผ่านแอปพลิเคชันของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือการใช้ข้อมูลชีวมิติ (Biometrics) ของลูกค้า

¹³ กรณีการทำธุรกรรมที่ผู้ทำธุรกรรมไม่ใช่ลูกค้าของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจพิจารณาเงื่อนไขระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยประกอบด้วย

**หลักเกณฑ์การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น
สำหรับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในรูปแบบต่าง ๆ**

การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่สาขาทั่วไปโดยมียอดรวมธุรกรรมภายใน 1 วัน รวมทุกช่องทาง¹⁴ ตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไปหรือมีมูลค่าเทียบเท่า หากสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจพบความไม่สอดคล้อง ความไม่สมเหตุสมผล หรือมีข้อสงสัยในการทำธุรกรรม สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องจัดให้มีการทำธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นสำหรับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในครั้งนั้น ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. การเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม การยื่นเช็คเงินสดไม่ขีดคร่อมให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจใช้เงิน

สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นสำหรับการเบิกถอนเงินสด หรือการเบิกถอนเงินเป็นเช็คไม่ขีดคร่อม การยื่นเช็คเงินสดไม่ขีดคร่อมให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจใช้เงินในครั้งนั้น ด้วยการหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นที่น่าเชื่อถือหรือดำเนินการให้ลูกค้านำเสนอเอกสารประกอบวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม หรือให้ขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับกิจการ อาชีพ ชื่อและสถานที่ตั้งที่ทำงานของลูกค้า และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากรณีเป็นลูกค้านิติบุคคล

2. การรับฝากเงินสด การรับฝากเงินด้วยเช็ค หรือการรับเงินจากประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบบัญชีเงินฝาก

2.1 สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นสำหรับการรับฝากเงินสดหรือรับเงินจากประชาชนในครั้งนั้น ด้วยการหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นที่น่าเชื่อถือหรือดำเนินการให้ลูกค้านำเสนอเอกสารประกอบแหล่งที่มาของเงิน¹⁵ (และวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม เฉพาะกรณีที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจดำเนินการแทน) หรือให้ขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับกิจการ อาชีพ ชื่อและสถานที่ตั้งที่ทำงานของลูกค้า และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากรณีเป็นลูกค้านิติบุคคล

¹⁴ สาขาทั่วไป สาขาอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ และตัวแทนทางการเงิน

¹⁵ เช่น เอกสารที่แสดงให้เห็นถึงแหล่งที่มาของเงิน ทรัพย์สิน รายได้ หรือฐานะความมั่งคั่ง อาชีพ การซื้อขาย การกู้ยืม การได้รับผลตอบแทน หรือผลประโยชน์

2.2 กรณีการทำธุรกรรมของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจดังต่อไปนี้

2.2.1 ธุรกิจการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ หรือ

2.2.2 นิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์หรือสินค้ามูลค่าสูง ได้แก่

- (1) ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจซื้อขาย หรือขายฝากอสังหาริมทรัพย์
- (2) ธุรกิจนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์
- (3) ธุรกิจค้าอัญมณี ทองคำ และโลหะมีค่า หรือเครื่องประดับด้วยอัญมณี

ทองคำ และโลหะมีค่า

(4) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย ขายฝาก หรือจำหน่ายสินค้าฟุ่มเฟือยที่มีมูลค่าสูงเช่น รถยนต์ เรือ สินค้าแบรนด์เนม ของเก่า/ของสะสม

ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจขอข้อมูลเพิ่มเติมที่แสดงถึงแหล่งที่มาของเงิน ทรัพย์สิน รายได้ หรือฐานะความมั่งคั่งของบุคคล¹⁶ ที่ทำธุรกรรมอันเป็นที่มาของเงินสดที่นิติบุคคลนำมาฝากกับสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

3. การรับแลกเปลี่ยนธนบัตรสกุลเงินบาท การรับเงินสดเพื่อออกเช็คเฉพาะการทำธุรกรรมต่อครั้งตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไปหรือมูลค่าเทียบเท่า และการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ

3.1 สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นสำหรับการรับแลกเปลี่ยนธนบัตรสกุลเงินบาท การรับเงินสดเพื่อออกเช็ค และการซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศในครั้งนั้นด้วยการหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นที่น่าเชื่อถือหรือดำเนินการให้ลูกค้านำส่งเอกสารประกอบแหล่งที่มาของเงินและวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมหรือให้ขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับกิจการ อาชีพ ชื่อและสถานที่ตั้งที่ทำงานของลูกค้า และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากรณีเป็นลูกค้านิติบุคคล

3.2 กรณีการทำธุรกรรมของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจดังต่อไปนี้

3.2.1 ธุรกิจการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ หรือ

¹⁶ หมายความว่า บุคคลที่ทำธุรกรรมกับนิติบุคคลที่เป็นลูกค้าของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจซึ่งเป็นที่มาของเงินสดที่นิติบุคคลนำมาฝากกับสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ สำหรับกรณีที่ (1) สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจพิจารณาแล้วพบว่าเงินสดที่นิติบุคคลได้รับจากบุคคลดังกล่าวมีความไม่สมเหตุสมผลกับวิธีการหรือช่องทางในการทำธุรกรรม หรือ (2) นิติบุคคลที่เป็นลูกค้าของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจพิจารณาแล้วพบว่าบุคคลดังกล่าวอาจมีความเสี่ยง หรือมีการทำธุรกรรมเงินสดซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูลของบุคคลนั้น หรือไม่สมเหตุสมผลกับวิธีการหรือช่องทางในการทำธุรกรรม

3.2.2 นิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์หรือสินค้ามูลค่าสูง ได้แก่

- (1) ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจซื้อขาย หรือขายฝากอสังหาริมทรัพย์
- (2) ธุรกิจนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์
- (3) ธุรกิจค้าอัญมณี ทองคำ และโลหะมีค่า หรือเครื่องประดับด้วยอัญมณี

ทองคำ และโลหะมีค่า

(4) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย ขายฝาก หรือจำหน่ายสินค้าฟุ่มเฟือยที่มีมูลค่าสูงเช่น รถยนต์ เรือ สินค้าแบรนด์เนม ของเก่า/ของสะสม

ให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจขอข้อมูลเพิ่มเติมที่แสดงถึงแหล่งที่มาของเงิน ทรัพย์สิน รายได้ หรือฐานะความมั่งคั่งของบุคคล¹⁶ ที่ทำธุรกรรมอันเป็นที่มาของเงินสดที่นิติบุคคลนำมาฝากกับสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ